

Nyamko Sabuni 28.3.2009

Det är en stor glädje för mig att få delta i Sverigefinländarnas delegations 10:e ordinarie session.

Sverigefinländarnas delegation fyller en viktig roll i svensk minoritetspolitik eftersom den ger den sverigefinska minoriteten en samlad röst.

Under min tid som ansvarig minister har det varit värdefullt att kunna föra en rak och konstruktiv dialog om den framtida minoritetspolitikens utformning. I denna dialog har Delegationen spelat en viktig roll genom att bidra med tydlighet och konstruktiva förslag.

Det är angeläget att Sverigefinländarnas Delegationen även framledes ges förutsättningar att värna och bevaka sverigefinländarnas intressen i Sverige.

Jag är medveten om de knepigheter som ni stött på i samband med fördelningen av ekonomiskt stöd till de nationella minoriteterna. Från departementets sida avser vi att se över utformningen av förordningen för reda ut ev. oklarheter. Det var aldrig meningen, att det skulle bli så här.

Detta 10-års jubileum utgör en milstolpe för sverigefinländarna. Den mentala process som det inneburit för gruppen att gå från att betrakta sig själv som en invandrad grupp till en erkänd och etablerad nationell minoritet har tagit tid, och i dag kan vi se en annan medvetenhet och självsäkerhet i agerandet.

Även minoritetspolitiken går nu in i nästa fas.

Det är dags för Sverige att ta större ansvar för förverkligandet av de minoritetspolitiska åtagandena.

Det är dags att fylla riksdagens erkännande med ett innehåll som märks i de nationella minoriteternas vardag.

Regeringen lämnade den 17 mars propositionen "Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna" till riksdagen. Propositionen ska nu behandlas under våren och beslut planeras till den 20 maj. Efter riksdagens godkännande skulle reformen därmed kunna träda i kraft den 1 januari 2010.

Propositionen innebär en ambitionshöjning på en rad områden för att stärka de nationella minoriteterna och revitalisera minoritetsspråken.

1. De nationella minoriteterna ges ett lagstadgat skydd i hela landet och skyddet inom förvaltningsområdena stärks.
2. Förvaltningsområdena för finska utvidgas med ytterligare 18 kommuner. De samiska förvaltningsområdena utvidgas samtidigt med 13 kommuner.
3. Kommuners och myndigheters ansvar förtydligas och ett system för att följa upp förverkligandet införs.

Mitt viktigaste budskap till er i dag är:
Det är nu det egentliga arbetet börjar!

Förverkligandet av minoritetspolitiken är en stor utmaning för oss alla.

Vi vet av erfarenhet att vi behöver öka kunskapen om minoritetsrättigheter bland de nationella minoriteterna så att de kan kräva sina lagstadgade rättigheter, och vi vet att vi måste öka kommunernas kunskaper och medvetenhet i dessa frågor.

Det kommunala engagemanget kommer att vara avgörande för om denna reform ska få genomslag.

Visa från tidigare erfarenheter har regeringen från sin sida valt att ta fasta på existerande kommunalt engagemang.

De nu tillkommande kommunerna i de utvidgade förvaltningsområdena har alla ställt sig positiva till att ingå. I vårt val har vi haft stöd av Delegationen.

Jag är medveten om den besvikelse som en del känner inför att inte ännu fler kommuner kom med i förvaltningsområdet i detta skede.

Men vi stänger inte heller dörren för någon kommun som vill ingå i förvaltningsområdet. För att skapa en flexibilitet i systemet ska ytterligare kommuner frivilligt kunna ansluta sig och därmed bli berättigade till statsbidrag för merkostnader.

Jag vet att det redan pågår diskussioner i ett antal kommuner rörande frivillig anslutning.

Det är bra – det öppnar majoritetsföreträdarnas ögon för dessa frågor och synliggör den sverigefinska minoritetens behov och förutsättningar. Detta öppnar också nya möjligheter för sverigefinnarna – att genom kraft underifrån sätta frågorna på den kommunala dagordningen.

Me det sagt, är det ändå viktigt att förstå och erkänna att är en stor förändring som sker idag - att gå från dagens 5 kommuner till 23 kommuner i förvaltningsområdet för finska språket.

De tillkommande kommunerna i förvaltningsområdena för samiska och finska kommer behöva hitta nya vägar för att kunna leva upp till Sveriges folkrättsliga åtaganden.

Från statens sida behöver vi skapa fungerande myndighetsstrukturer som driver på arbetet ute på fältet. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget är de utpekade myndigheterna som ska bistå kommunerna vid utvidgningen av förvaltningsområdena.

Vi är medvetna om och ödmjuka inför att det finansiella läget gör förverkligandet av reformen svårare i många kommuner.

Men med de sverigefinska organisationernas och institutionernas stöd i sammanhanget är min förhoppning att ni ska föra en aktiv dialog med kommunala företrädare om hur utformningen på lokal nivå kan göras. Ni har sakkunskap att bistå med.

Regeringens strategi och den nya minoritets- och språklagen ger er bättre verktyg att ta dessa diskussioner och driva sverigefinska frågor ute på fältet.

Den nu föreslagna lagstadgade skyldigheten för förvaltningsmyndigheter att samråda med de nationella minoriteterna kommer att bidra till att en sådan dialog kommer till stånd.

Och för att stärka organisationernas roll har regeringen aviserat en höjning av det ekonomiska stödet till organisationer som företräder nationella minoriteter. Detta sker från och med 2010.

Erfarenheterna från Norrbotten visar att minoritetsrättigheter nyttjats i liten omfattning. Att enskilda inte vågat, kunnat eller velat använda sig av rättigheterna.

När det gäller finskan i Mälardalen finns det anledning att tro att tillräckligt många enskilda faktiskt vill ha förskola och äldreomsorg på finska och även använda språket i kontakter med myndigheter.

Det är viktigt för legitimiteten av minoritetsreformen att så många som möjligt med rätt att använda den också gör det.

Att sverigefinnarna faktiskt nyttjar de möjligheter som nu öppnar sig.

Det är först när de nationella minoriteterna nyttjar sina rättigheter som Sverige får en levande minoritetspolitik och minoritetsspråken kan börja återta förlorad mark.

Med de orden vill jag önska er framgång i det fortsatta arbetet.